

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΓΧΩΡΙΑΣ ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΑΜΥΝΑΣ ΩΣ ΠΡΩΤΙΣΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ ΤΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ) της χώρας διαθέτουν στο οπλοστάσιό τους μοντέρνα οπλικά συστήματα, η υποστήριξη των οποίων εξασφαλίζεται σήμερα κυρίως από φορείς εξωτερικού και μερικώς από εργοστασιακούς φορείς της χώρας συμπεριλαμβανομένων και των εργοστασιακών φορέων των Ενόπλων Δυνάμεων.

Μετά το 2000 και μέχρι σήμερα, έχει διαφοροποιηθεί σημαντικά το Οπλοστάσιο των ΕΔ, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά, με την υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων και απόκτηση νέων οπλικών συστημάτων, που ενσωματώνουν συστήματα σύγχρονης τεχνολογίας.

Η εξασφάλιση της επιχειρησιακής διαθεσιμότητας των οπλικών συστημάτων των ΕΔ στα επίπεδα που προβλέπουν τα επιχειρησιακά σχέδια καθώς και η σύγχρονη τεχνολογία (State of The Art) που αυτά ενσωματώνουν, επιβάλουν την άμεση λήψη μέτρων αναδιοργάνωσης της μέχρι σήμερα ακολουθούμενης πρακτικής, σε όλη την αλυσίδα της ολοκληρωμένης Τεχνικής και Εφοδιαστικής τους υποστήριξης (Integrated Logistics Support – ILS), με στόχο την επαύξηση της αποτελεσματικότητας και των δεικτών διαθεσιμότητας των οπλικών τους συστημάτων με το χαμηλότερο δυνατό κόστος και τη μέγιστη δυνατή εμπλοκή της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας, στοχεύοντας παράλληλα στην εξασφάλιση του εφοδιασμού (security of supply).

Απώτερο στόχο της χώρας μπορεί να αποτελέσει η σταδιακή κάλυψη του συνόλου των απαιτήσεων συντήρησης, όλων των οπλικών συστημάτων των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων (Στρατού, Ναυτικού, Αεροπορίας) καθώς επίσης και κάθε απαίτησης σχετικά με την αναβάθμιση, τροποποίηση και πιστοποίηση εγκατάστασης νέων συστημάτων επί αυτών, για κάλυψη συγκεκριμένων επιχειρησιακών απαιτήσεων, από την Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία και τους εργοστασιακούς φορείς των Ενόπλων Δυνάμεων.

Στην κορύφωσή του η επίτευξη του στόχου αυτού θα συμβάλλει σταδιακά στην απόκτηση αυτοδυναμίας, με ανάληψη του μεγαλύτερου μέρους των απαιτήσεων υποστήριξης των οπλικών συστημάτων των ΕΔ από την Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία, συμβάλλοντας ουσιαστικά, τόσο στη δύσκολη οικονομική κατάσταση που αντιμετωπίζει η χώρα μας, όσο και στην επαύξηση της επιχειρησιακής διαθεσιμότητας των συστημάτων, με το χαμηλότερο δυνατό κόστος.

Η συνολική υποστήριξη οπλικών συστημάτων αποκλειστικά από την Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία είναι περιορισμένη σήμερα, ακόμη και στις περιπτώσεις που δύναται να αναλάβει την υποστήριξη αυτή, αφού αποδεδειγμένα διαθέτει την τεχνογνωσία και υποδομή, μέσω της συμμετοχής της ως υποκατασκευαστής μέσω των προγραμμάτων Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ), στη προμήθεια του κύριου

υλικού. Ουσιαστικός επιβαρυντικός παράγοντας ήταν το γεγονός ότι ΔΕΝ υπήρξε από το ΥΠΕΘΑ η πρόνοια μόνιμης και μακροχρόνιας συνεργασίας μεταξύ των ξένων προμηθευτών και της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας, έτσι ώστε αυτή να αφορά όχι μόνο στην παραγωγή των συστημάτων των ΕΔ αλλά και στην παραγωγή και υποστήριξη των συγκεκριμένων υποσυστημάτων της παγκόσμιας αγοράς.

Η δυσμενής δημοσιονομική κατάσταση των τελευταίων ετών, η ελαχιστοποίηση των αμυντικών δαπανών και η απουσία εγχώριων προγραμμάτων, οδηγούν την Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία σε σταδιακή συρρίκνωση και ελάττωση δραστηριοτήτων, σε απαξίωση υποδομής υψηλού κεφαλαιουχικού και τεχνολογικού επιπέδου, σε απουσία νέων επενδύσεων καθώς και σε μείωση της απασχόλησης εξειδικευμένου και έμπειρου τεχνικού και διοικητικού προσωπικού.

Οι ανωτέρω εξελίξεις προκαλούν την συρρίκνωση της λεγόμενης Αμυντικής και Τεχνολογικής Βάσης, που χρειάστηκε δεκαετίες να οικοδομηθεί. Το γεγονός αυτό θα καταγραφεί ως εθνική απώλεια, η οποία θα είναι αδύνατον να αναπληρωθεί στο μέλλον, τόσο για την άμυνα και ασφάλεια της χώρας όσο και για την οικονομία.

Ο κύριος λόγος για την μη ανάληψη έργου από την Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία μέχρι σήμερα, είναι η μη δυνατότητα χρήσης της βιβλιογραφίας - πνευματικών δικαιωμάτων των κατασκευαστικών εταιρειών (Original Equipment Manufacturers - OEMs), για άλλους σκοπούς εκτός των αρχικών προγραμμάτων προμήθειας, με αποτέλεσμα τελικώς η υποστήριξη να οδηγείται στους OEMs, με ότι αυτό συνεπάγεται για την εθνική οικονομία και ασφάλεια της χώρας.

Η βιωσιμότητα της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας, στην περίοδο κρίσης που διανύουμε επιβάλλουν ως αναγκαία και σκόπιμη την κατάρτιση προγραμμάτων στο χώρο της άμυνας, με γνώμονα το χαμηλό σχετικά κόστος, την υψηλή ποιότητα παρεχομένων υπηρεσιών και τους σύντομους χρόνους παράδοσης, που έχουν άμεση απόδοση και μπορούν να υλοποιηθούν από τις υφιστάμενες γραμμές παραγωγής και υποδομές, χωρίς κατ' αρχήν την ανάγκη νέων επενδύσεων.

Τα προγράμματα αυτά θα μπορούσε να εστιάζουν στους ακόλουθους τρεις κύριους άξονες :

- **Συντήρηση των αμυντικών συστημάτων.**
- **Προμήθεια κυρίων υλικών και ανταλλακτικών από υφιστάμενες εγχώριες γραμμές παραγωγής.**
- **Έρευνα και ανάπτυξη.**

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Συντήρηση των Αμυντικών Συστημάτων

Η πρακτική της ενεργούς συμμετοχής και συμβολής της αμυντικής βιομηχανίας στη συντήρηση του υλικού των ΕΔ, είναι ευρύτατα αναπτυγμένη στο εξωτερικό, σε αντίθεση με την χώρα μας που είναι συγκριτικά περιορισμένη. Το

μοντέλο της ανάθεσης σημαντικού μέρους ή ακόμη και του συνόλου της συντήρησης στις εταιρείες της εκάστοτε αμυντικής βιομηχανίας κάθε χώρας, μετά από μακρά περίοδο εφαρμογής, κρίθηκε ως απολύτως επιτυχημένο τόσο από πλευράς κόστους, όσο και από πλευράς μετρήσιμου αποτελέσματος και τυχάνει πλέον της καθολικής αποδοχής από το σύνολο των ανεπτυγμένων κρατών.

Οι εργοστασιακοί φορείς υποστήριξης - επισκευαστικά κέντρα των ΕΔ, στους οποίους έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές επενδύσεις σε εξειδικευμένο εξοπλισμό και εκπαίδευση προσωπικού, αδυνατούν από μόνοι τους να καλύψουν το σύνολο των αναγκών συντήρησης των περισσότερων οπλικών συστημάτων, λόγω εγγενών αδυναμιών, που με την πάροδο του χρόνου γίνονται όλο και περισσότερο εμφανείς. Το κυριότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν είναι η έλλειψη ανταλλακτικών, που σε συνδυασμό με τις ελλείψεις τεχνικού προσωπικού - τεχνογνωσίας, βιβλιογραφίας, πεπαλαιωμένες υλικοτεχνικές υποδομές, συχνές μεταθέσεις προσωπικού και το βαρύ εργασιακό φορτίο που καλούνται να καλύψουν, δύσκολα δύνανται να ανταποκριθούν στο έργο τους.

Οι εγγενείς αντικειμενικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ΕΔ διαχρονικά τόσο σε όλο το σύστημα οργάνωσής της τεχνικής – εφοδιαστικής της αλυσίδας, όσο και στην ουσιαστική αδυναμία τους να διασφαλίσουν τη συνεχή και αδιάλειπτη στελέχωση των φορέων εργοστασιακής συντήρησης που υφίστανται στις μονάδες τους, επιβάλλουν την άμεση εξέταση από μέρους τους, της σκοπιμότητας ανάθεσης λειτουργίας και διαχείρισης των φορέων αυτών στην Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία. Ως παράδειγμα μπορεί να θεωρηθεί ο φορέας DLM των RADAR των Α/Φ F-16, που η διασφάλιση της βιώσιμης λειτουργίας του μέσω της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας, με μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητάς του για κάλυψη του συνόλου των απαιτήσεων όλων των τύπων των F-16, θα συμβάλλει καθοριστικά στην επαύξηση της επιχειρησιακής διαθεσιμότητας και διατήρησή της διαχρονικά σε σταθερά και υψηλά επίπεδα.

Σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται μέχρι σήμερα, η προμήθεια ανταλλακτικών γίνεται αποσπασματικά και κατά περίπτωση. Έτσι λόγω των χρονοβόρων διαδικασιών προμήθειας, τα ανταλλακτικά παραλαμβάνονται από τα επισκευαστικά κέντρα των ΕΔ με μεγάλη καθυστέρηση, η οποία τελικώς μετακυλιέται στο χρόνο επισκευής - διαθεσιμότητάς των.

Η συνολική υποστήριξη ενός οπλικού συστήματος μέσω Διεθνών Οργανισμών - Διακρατικών Συμφωνιών (NSPA - FMS) είναι μέθοδος αρκετά διαδεδομένη στη χώρα μας. Για την υποστήριξη των συστημάτων, καταβάλλονται επιπλέον διοικητικά έξοδα, τα οποία καλύπτουν τόσο το λειτουργικό κόστος των οργανισμών, όσο και το κόστος των συμβάσεων υποστήριξης που συνάπτουν αυτοί με τους προμηθευτές τους. Η μέθοδος αυτή μπορεί να αποδειχτεί οικονομοτεχνικά συμφερότερη στην περίπτωση που τα προγράμματα αφορούν μεγαλύτερους αριθμούς προϊόντων ή συστημάτων, όπου διάφορα τέλη συμμετοχής επιμερίζονται σε περισσότερα κράτη μέλη και οι τιμές των υποπρομηθευτών είναι συμφερότερες, συγκρινόμενες με την απευθείας σύναψη συμβάσεων με τους αρχικούς κατασκευαστές.

Η εμπλοκή των Εγχώριων Αμυντικών Εταιρειών σε προγράμματα συντήρησης που αναθέτουν στη βιομηχανία οι διεθνείς οργανισμοί, μέχρι σήμερα είναι μικρή. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αν και είναι εγγεγραμμένες στον κατάλογο των διεθνών οργανισμών και με αποδεδειγμένη δυνατότητα κατασκευής, οι Εγχώριες Αμυντικές Βιομηχανίες αποκλείονται από τους περισσότερους διαγωνισμούς, επειδή δεν διαθέτουν τα κατασκευαστικά σχέδια (Technical Production Documents - TPDs), τα οποία μονοπωλούν κυρίως οι ευρωπαϊκής προέλευσης OEMs.

Ο δείκτης της Ελληνικής Βιομηχανικής Επιστροφής από τον NSPA (NAMSA) την τελευταία πενταετία ΔΕΝ ξεπερνά το ~0,4. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2011 η Ελλάδα τοποθέτησε στο συγκεκριμένο οργανισμό συμβάσεις αξίας ~36 MEUR ενώ η NSPA - NAMSA έδωσε στην Ελλάδα συμβάσεις αξίας ~4 MEUR, πράγμα που σημαίνει ότι η Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία, παίρνει πολύ λιγότερα από ότι η Ελλάδα δίνει στην NSPA, ενώ ο δείκτης άλλων χωρών για την ίδια περίοδο, όπως Ιταλίας, Τουρκίας και Βελγίου φθάνει στο ~7.3 , ~6.9 και ~1.3 αντίστοιχα.

Η συμμετοχή της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας μπορεί να υλοποιηθεί με την ανάληψη υποκατασκευαστικού έργου, από τις ανάδοχες εταιρείες των οργανισμών, θέτοντας αντίστοιχη απαίτηση μέσω των εθνικών αντιπροσώπων προς τους οργανισμούς - κοινοπραξίες που συμμετέχει η χώρα μας, στο πλαίσιο της εξασφάλισης του εφοδιασμού (security of supply).

Προμήθεια κυρίων υλικών και ανταλλακτικών από υφιστάμενες εγχώριες γραμμές παραγωγής

Οι σημερινές δύσκολες δημοσιονομικές συνθήκες της χώρας περιορίζουν τις δυνατότητες προμήθειας καινούργιων οπλικών συστημάτων. Εν τούτοις κρίνεται σκόπιμο να υλοποιηθούν προμήθειες προϊόντων από υφιστάμενες γραμμές παραγωγής σταδιακά και σε μικρές ποσότητες, ώστε το κόστος να επιμερισθεί σε βάθος χρόνου και ταυτόχρονα να επιτευχθούν τα ακόλουθα :

- Ιδιαίτερα χαμηλό κόστος προμήθειας αφού θα γίνει αξιοποίηση των υπαρχουσών ενεργών γραμμών παραγωγής, χωρίς κόστος σχεδίασης, ενεργοποίησης και πιστοποίησης γραμμών παραγωγής, χωρίς νέες επενδύσεις για γενικό και ειδικό εξοπλισμό, με αξιοποίηση της υπάρχουσας τεχνογνωσίας του προσωπικού, χωρίς ανάγκη νέου κόστους εκπαίδευσης.
- Η διατήρηση της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας, που διαθέτει το τεχνικό προσωπικό της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, ώστε όταν οι οικονομικές συνθήκες το επιτρέψουν να αποτελέσει εφαλτήριο για περαιτέρω τεχνολογική ανάπτυξη.
- Η βιωσιμότητα της υπάρχουσας βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης, για μετέπειτα ανάπτυξη και εξωστρέφεια στις διεθνείς αγορές αμυντικού υλικού.
- Η ικανοποίηση των άμεσων επιχειρησιακών αναγκών των ΕΔ, αλλά και των έμμεσων που αφορούν εξασφάλιση ανεφοδιασμού, σε περίοδο κρίσης ή πολέμου.

- Η ασφάλεια πληροφοριών, αφού σχεδόν το πλείστον των εταιρειών της εγχώριας βιομηχανίας είναι πιστοποιημένες κατά NATO SECRET και ευαίσθητες πληροφορίες θα διαχειρίζονται εντός της επικράτειας.

Έρευνα και ανάπτυξη

Η υποστήριξη του ΥΠΕΘΑ σε εθνικά προγράμματα Έρευνας και Ανάπτυξης προϊόντων, εκτιμάται ότι θα αναβαθμίσει τις δυνατότητες των ΕΔ, θα συμβάλει καθοριστικά στη ανάπτυξη και διατήρηση της εγχώριας τεχνολογικής-βιομηχανικής βάσης και θα προωθήσει τη συνεργασία με το επιστημονικό προσωπικό της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας και τα πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα της χώρας. Το ΥΠΕΘΑ με τη ΓΔΑΕΕ θα πρέπει να ενισχύσουν κάθε προσπάθεια για κάλυψη των επιχειρησιακών αναγκών των επιτελείων με προϊόντα εγχώριας ανάπτυξης.

Πέραν αυτού όμως, τα παραπάνω αναπτυξιακά προγράμματα πρέπει να εξασφαλίζουν απτά αποτελέσματα και να αξιοποιούνται πλήρως από τις ΕΔ, ενσωματώνοντάς τα στις δυνατότητές τους, με ανάλογες προμήθειες. Με αυτό τον τρόπο θα ενισχυθεί η εθνική οικονομία με μείωση των δαπανών για προμήθεια αμυντικού υλικού από το εξωτερικό.

Επιπλέον η χρηματοδότηση αναπτυξιακών προγραμμάτων, εκτός από την άμεση απόδοση, θα αποτελέσει μελλοντική πηγή πλούτου, θα ενισχύσει την προοπτική εξαγωγών με την εκμετάλλευση πνευματικών και βιομηχανικών δικαιωμάτων, παρέχοντας προφανή οφέλη στην εθνική οικονομία και συμβάλλοντας καθοριστικά στη διατήρηση και αναβάθμιση της εγχώριας τεχνολογικής - βιομηχανικής βάσης.

Ανασταλτικός παράγοντας, επί του παρόντος, για την εκπόνηση και υλοποίηση των ανωτέρω προγραμμάτων είναι ο μη εισέτι καθορισμός της διαδικασίας κατάρτισης προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης, για την σύνταξη των οποίων απαιτείται η έκδοση των θεσμικών κειμένων του Εθνικού Αμυντικού Σχεδιασμού (ΕΑΣ) και της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής (ΕΑΒΣ).

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εξωτερικής Πολιτικής και Άμυνας, η συμμετοχή της χώρας μας σε πολλούς διεθνείς οργανισμούς (ΕΕ, NATO, EDA, ESA, FRONTEX, OHE, κλπ) της ανοίγει διάπλατα τις πόρτες για συμμετοχή σε πολυεθνικά αναπτυξιακά προγράμματα, με μόνη προϋπόθεση την ουσιαστική συμμετοχή και εκπροσώπησή της από κρατικούς φορείς, κάτι που μέχρι σήμερα δεν γίνεται.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το υφιστάμενο θεσμικό και νομικό πλαίσιο επιτρέπει την προμήθεια ανταλλακτικών και υπηρεσιών υποστήριξης από την Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία καθώς και την ανάθεση αναπτυξιακών προγραμμάτων για τις ανάγκες του ΥΠΕΘΑ.

Στον Εθνικό Προϋπολογισμό 2014 και στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-16, για την κάλυψη των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων, αναφέρονται ως εθνικές θέσεις τα ακόλουθα :

« - Η κάλυψη του μεγαλύτερου δυνατού εύρους αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων με ίδια μέσα, μέσω της αξιοποίησης στο έπακρον των στρατιωτικών εργοστασίων και του εξειδικευμένου προσωπικού σε τομείς όπως η συντήρηση οχημάτων, αρμάτων, οπλικών συστημάτων, η προμήθεια ειδών ένδυσης-υπόδησης, η παρασκευή φαρμάκων, κ.λ.π.

- Η αύξηση συμμετοχής της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας στις προμήθειες των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, σύννομα πάντοτε με το κοινοτικό δίκαιο, γεγονός που θα έχει ευεργετικές επιπτώσεις στην εθνική οικονομία καθώς μειώνει τις εισαγωγές, αυξάνει την εγχώρια απασχόληση, δημιουργεί προστιθέμενη αξία και συμβάλλει τόσο στη μεταφορά όσο και στη διάχυση της τεχνολογίας και της τεχνογνωσίας. »

Στο άρθρο 3 του νέου νόμου περί αμυντικών προμηθειών 3978 του 2011, ο οποίος είναι σε πλήρη εναρμόνιση με την κοινοτική οδηγία 81/2009, προβλέπεται ως μοναδική, η δυνατότητα υποστήριξης της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας μέσα από την Εθνική Αμυντική Στρατηγική και αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα :

***« Για λόγους προστασίας ουσιωδών συμφερόντων της χώρας και ιδίως για την ασφάλεια εφοδιασμού των ΕΔ καθώς και για την κάλυψη αναγκών σε περιόδους κρίσης το ΥΕΘΑ λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εγκαθίδρυση και διατήρηση μιας εγχώριας τεχνολογικής βιομηχανικής βάσης
.....***

Οι γενικές αρχές και κατευθύνσεις καθώς και τα κατάλληλα μέτρα για την επίτευξη των παραπάνω στόχων καθορίζονται στο πλαίσιο της Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και της Εθνικής Στρατιωτικής Στρατηγικής από την Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική.»

Η οδηγία 81 / 2009 / ΕΚ προβλέπει μία διαδικασία αξιολόγησης των συμμετασχόντων, δίδοντας περιθώρια για μεγαλύτερη ευελιξία, ειδικούς κανόνες για την ασφάλεια απορρήτων πληροφοριών, ρήτρες για την ασφάλεια του εφοδιασμού και ειδικούς κανόνες για τις υπεργολαβίες. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να θέτουν ειδικές απαιτήσεις στις συμβάσεις στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας στο πλαίσιο της παραπάνω οδηγίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο, για την προστασία ουσιαστικών συμφερόντων τους σχετικών με την ασφάλεια, αφού πρώτα έχει αιτιολογηθεί επαρκώς. Με την αξιοποίηση των παραπάνω προβλέψεων της ευρωπαϊκής αλλά και της εθνικής νομοθεσίας, είναι δυνατό το ΥΠΕΘΑ να καταρτίσει συμβάσεις πλαίσιο για προμήθεια ανταλλακτικών και υπηρεσιών, με αυστηρούς όρους π.χ. τον τόπο και χρόνο της προμήθειας, ώστε να εξασφαλίζεται η ασφάλεια εφοδιασμού και πληροφοριών. Πέραν αυτού όμως έμμεσα θα επωφελείται και η εγχώρια αμυντική βιομηχανία αφού στη περίπτωση που συμμετέχει στη διαγωνιστική διαδικασία, θα αποκτά ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Εφαρμόζεται η οδηγία 81 / 2009 / ΕΚ με γνωστό το μοντέλο της ανοικτής αγοράς, με την ενσωμάτωσή της στη Ελληνική νομοθεσία με τον Ν. 3978 / 2011, γεγονός που ουσιαστικά διευκολύνει τις εταιρείες εξοπλισμού να έχουν πρόσβαση στις αγορές αμυντικού εξοπλισμού άλλων κρατών μελλών.

Η ανάθεση των αμιγώς αναπτυξιακών προγραμμάτων ήτοι προγραμμάτων που καταλήγουν σε εργαστηριακό πρωτότυπο ή σε προϊόν τεχνολογικής επίδειξης μη επιχειρησιακά εκμεταλλεύσιμοι, μπορεί να γίνει χωρίς διαγωνιστική διαδικασία με απευθείας ανάθεση ή διαπραγμάτευση, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στο άρθρο 73 του Ν. 3978 / 2011.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερόμενα ως αποτύπωση της κατάστασης σήμερα στην Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία, τους άξονες - προγράμματα του χώρου της Άμυνας σχετικούς με την υποστήριξη των οπλικών τους συστημάτων και την έρευνα - ανάπτυξη, το υφιστάμενο θεσμικό και νομικό πλαίσιο καθώς επίσης και τις εθνικές θέσεις που αναφέρονται στον Εθνικό Προϋπολογισμό 2014 και στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-16, για τη βιωσιμότητα της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας στην περίοδο κρίσης που διανύουμε, προτείνονται τα ακόλουθα :

- Να καταγραφεί και επιβεβαιωθεί από το ΥΠΕΘΑ - ΓΔΑΕΕ σε συνεργασία με τους φορείς της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας, η δυνατότητα ανάληψης εργασιών υποστήριξης κύριων αμυντικών συστημάτων των ΕΔ και η δυνατότητα προμήθειας κύριων υλικών και ανταλλακτικών από την Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία, με βάση είτε το υποκατασκευαστικό έργο που της έχει ανατεθεί και επιτυχώς εκτελεστεί κατά την προμήθεια των συστημάτων είτε από προηγούμενες συμβάσεις που έχει συνάψει με το ΥΠΕΘΑ.

- Να καθορισθούν από το ΥΠΕΘΑ - ΓΔΑΕΕ σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία (ΓΕ) οι ανάγκες σε ανταλλακτικά και υπηρεσίες συντήρησης των φορέων υποστήριξης - στρατιωτικών εργοστασίων που διαθέτουν, με βάση τις δυνατότητες της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας και στη συνέχεια να ενεργοποιήσουν τις προβλεπόμενες διαδικασίες για σύναψη συμβάσεων πλαίσιο με την Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία, λαμβανομένων πρώτιστα υπόψη τις απαιτήσεις για την ασφάλεια πληροφοριών και την εξασφάλιση εφοδιασμού.

- Να ενεργοποιηθούν από το ΥΠΕΘΑ - ΓΔΑΕΕ σε συνεργασία με τα ΓΕ οι διαδικασίες για την κατάρτιση συμβάσεων πλαίσιο αξιοποίησης των υπηρεσιών που έχει δυνατότητα να παρέξει η Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία, ώστε με την κατανομή έργου μεταξύ των στρατιωτικών εργοστασίων και την Αμυντικής Βιομηχανίας, να επιτευχθεί οικονομοτεχνικά το βέλτιστο αποτέλεσμα.

- Να καθορισθούν εκ των προτέρων σε εθνικό κείμενο όπως στην Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική - ΕΑΒΣ, οι τομείς στους οποίους εμπίπτουν τα οπλικά συστήματα και μέσα, προκειμένου να τεκμηριωθεί η προστασία ουσιαστικών

συμφερόντων της χώρας σχετικών με την εξασφάλιση του εφοδιασμού και να δοθεί η δυνατότητα αξιοποίησης των ειδικών όρων περί εξασφάλισης εφοδιασμού, με βάση το άρθρο 36 του Ν. 3978 / 2011.

- Να καθορισθούν από τα ΓΕ τα οπλικά συστήματα καθώς και τα αυτόνομα λειτουργικά υποσυστήματα αυτών, για τα οποία υπάρχει αναγκαιότητα - σκοπιμότητα να αναλάβει τη συνολική υποστήριξη η Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία, λαμβανομένων κατεξοχήν υπόψη των απαιτήσεων για την ασφάλεια πληροφοριών και την εξασφάλιση εφοδιασμού.

- Να επιδιώκεται από τη ΓΔΑΕΕ η μέγιστη βιομηχανική συνεργασία των OEMs με τις Εγχώριες Αμυντικές Βιομηχανίες, για όσα συστήματα ανατεθεί η Εν Συνεχεία Υποστήριξη με συμβάσεις Follow On Support (FOS) στις κατασκευάστριες εταιρείες των συστημάτων αυτών (OEMs), αξιοποιώντας τις απαιτήσεις για εξασφάλιση εφοδιασμού και την εκμετάλλευση των υπαρχόντων και άμεσα διαθέσιμων στην Ελλάδα μέσω για συμπαραγωγή και υποστήριξη.

- Να καταρτισθούν με μέριμνα ΓΔΑΕΕ σε συνεργασία με τα ΓΕ οι γενικοί όροι καθώς επίσης και οι κατά περίπτωση ειδικοί όροι περί εξασφάλισης εφοδιασμού για κάθε μία απαίτηση σύναψης σύμβασης FOS με τις κατασκευάστριες εταιρείες των ολικών συστημάτων (OEMs) και να ενσωματωθούν στο σύνολό τους, στις απαιτήσεις των σχεδίων των υπόψη συμβάσεων.

- Να γίνεται από τη ΓΔΑΕΕ ο συντονισμός των θεμάτων που αφορούν στην Βιομηχανική Επιστροφή, μέσω των διεθνών οργανισμών με στόχο την επίτευξη δείκτη Ελληνικής Βιομηχανικής Επιστροφής τουλάχιστον μεγαλύτερου του ένα (>1) και οι εθνικοί αντιπρόσωποι πριν την συμμετοχή τους σε συσκέψεις των Διοικητικών συμβουλίων, να συντονίζουν και να αναφέρουν πριν και μετά σε αυτή.

- Να τίθεται ως απαίτηση στους διεθνείς οργανισμούς, με μέριμνα της ΓΔΑΕΕ και των ΓΕ, ότι οι εταιρείες, στις οποίες αναθέτουν έργο για λογαριασμό της χώρας μας, θα πρέπει να καλύπτουν τους γενικούς και ειδικούς όρους περί ασφάλειας εφοδιασμού, που θέτει η ΓΔΑΕΕ.

- Να εκδοθούν οδηγίες προς τους εθνικούς αντιπροσώπους, με μέριμνα ΓΔΑΕΕ και ΓΕ, προκειμένου η ανάθεση υποκατασκευαστικού έργου στην Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία να αποτελεί μόνιμη επιδίωξη - στόχο, με βάση τα προβλεπόμενα στον εσωτερικό κανονισμό 251-01 της NSPA (πρώην NAMSA).

- Να καθορισθούν εκ των προτέρων στο εθνικό κείμενο της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής - ΕΑΒΣ οι τομείς και τα προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης συμπεριλαμβανομένου και του τομέα εν συνεχεία υποστήριξης των αμυντικών συστημάτων, που πρέπει να υλοποιηθούν για ανάπτυξη τεχνολογικής βάσης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 του Ν. 3978 / 2011.

- Να καθορισθούν εκ των προτέρων στο εθνικό κείμενο του Εθνικού Αμυντικού Σχεδιασμού - ΕΑΣ οι διαδικασίες και ο τρόπος χρηματοδότησης των προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης ανάλογα με τον τρόπο που υλοποιούνται και το σκοπό που εξυπηρετούν στο πλαίσιο των επιχειρησιακών αναγκών ή της ΕΑΒΣ.

- Να συμπεριλαμβάνεται με μέριμνα των ΓΕ σε κάθε Μελέτη Ολοκληρωμένης Πρότασης Υποπρογράμματος (ΜΟΠΥΠ) και Επιμέρους Μελέτης Υποπρογράμματος (ΕΜΥΠ), πλήρους τεχνικοοικονομική μελέτη σκοπιμότητας ή μη , ανάπτυξης του υπό προμήθεια προϊόντος καθώς και επισκευαστικής δυνατότητας από Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία, λαμβάνοντας ιδιαίτερως υπόψη, πέραν των άλλων, τα οφέλη τα οποία θα προκύψουν για την εξασφάλιση εφοδιασμού και την εθνική οικονομία. Στις μελέτες αυτές να συμπεριληφθούν και οι τεχνικοοικονομικές μελέτες εξέτασης της εφικτότητας και οικονομικής αποτελεσματικότητας (Feasibility Studies) επέκτασης της υπάρχουσας ή και ανάπτυξης καινούργιας δυνατότητας υποστήριξης - συντήρησης των οπλικών συστημάτων.

- Να καταρτισθούν με μέριμνα της ΓΔΑΕΕ το πλαίσιο, οι κατευθύνσεις και τα κριτήρια της ανωτέρω τεχνικοοικονομικής μελέτης σκοπιμότητας για ανάπτυξη των υπό προμήθεια προϊόντων - επισκευαστικής δυνατότητας από την Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία.

- Να καθορισθούν με μέριμνα των ΓΕ οι αναγκαίοι εκσυγχρονισμοί - αναβαθμίσεις οπλικών συστημάτων προκειμένου να εκπονηθούν ανάλογα προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης, που δύναται να ανατεθούν στην Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία.

- Να δημιουργηθούν με μέριμνα του ΥΠΕΘΑ - ΓΔΟΣΥ ξεχωριστοί Κωδικοί Αριθμών Εξόδων (ΚΑΕ), στους οποίους θα αναγράφονται τα κονδύλια για την Έρευνα και Ανάπτυξη καθώς και οι πιστώσεις που προβλέπονται στο Ν. 2919 / 2001 και αφορούν στην διάθεση ποσών για Έρευνα και Ανάπτυξη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην Ελλάδα, η οποία έχει τις υψηλότερες αμυντικές δαπάνες σαν ποσοστό Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) από πολλές χώρες μέλη του ΝΑΤΟ, η αμυντική βιομηχανία συμμετέχει στην παραγωγή οπλικών συστημάτων με το μικρότερο ποσοστό εγχώριας συμμετοχής από όλες τις χώρες της συμμαχίας.

Το ποσοστό αυτό περιορίζεται σε μονοψήφιο αριθμό, γεγονός που υποδηλώνει την ελάχιστη Ελληνική Βιομηχανική εμπλοκή, με όλα τα αρνητικά οικονομικά επακόλουθα στο εμπορικό ισοζύγιο. Η τεράστια αυτή ετήσια συναλλαγματική αφαίμαξη στερεί τη χώρα από οικονομικούς πόρους, οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την ανάπτυξη της οικονομίας και την προσαρμογή της στα διεθνή πρότυπα.

Η ανάπτυξη της αμυντικής βιομηχανίας της χώρας μπορεί να αποβεί καθοριστικός παράγων, όχι μόνο για την άμυνα της χώρας αλλά και για την οικονομική δραστηριότητα και την επιστημονική και τεχνολογική της εξέλιξη. Με τον τρόπο αυτό, η κοινωνία θα εισπράξει διπλό μέρισμα από την αυξημένη εθνική ασφάλεια αλλά και από την αυξημένη δραστηριότητα και απασχόληση.

Βασικό μέσο για την ενίσχυση των Εγχώριων Αμυντικών Βιομηχανιών είναι οι μακροχρόνιες συμφωνίες - πλαίσιο και τα πολυεθνικά προγράμματα ανάπτυξης και συμπαραγωγής. Οι συμφωνίες αυτές επιτρέπουν τον καλύτερο σχεδιασμό και

προγραμματισμό των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων, σταθερότητα στην οικονομική και διαχειριστική πολιτική τους καθώς και διασφάλιση των θέσεων εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό ο κρατικός τομέας επιτυγχάνει ευνοϊκότερους όρους στους χρόνους παράδοσης, στο κόστος των προγραμμάτων, στην ποιότητα των αμυντικών προϊόντων και είναι συμμετέχων στις περαιτέρω εξελίξεις και πωλήσεις των συμφωνιών και των προγραμμάτων αυτών.

Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το οποίο διαχειρίζεται ένα μεγάλο προϋπολογισμό, μπορεί και έχει τη δυνατότητα να μεγιστοποιεί τα οφέλη τόσο για την ασφάλεια της χώρας όσο και γενικότερα για την ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας. Για το σκοπό αυτό απαιτείται ανάπτυξη στενότερων σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και των Εγχώριων Αμυντικών Βιομηχανιών. Η συνεργασία αυτή θα συντονίσει καλύτερα τις απαιτούμενες ενέργειες, θα συντομεύσει το χρόνο για την ανάπτυξη και παραγωγή των αμυντικών προϊόντων και θα μεγιστοποιήσει τη συμμετοχή των Αμυντικών Βιομηχανιών στα εξοπλιστικά προγράμματα. Η συνεργασία αυτή επιβάλλεται τόσο από τη μείωση των διατιθεμένων κονδυλίων για τις αμυντικές δαπάνες όσο και από την εξέλιξη των τεχνολογιών.

Εξαιρετικής σημασίας για το μέλλον της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας είναι η συμμετοχή της σε προγράμματα ανάπτυξης και παραγωγής νέων οπλικών συστημάτων με συνέπεια η Βιομηχανική εμπλοκή να μην ταυτίζεται χρονικά με την υλοποίηση της προμήθειας του υλικού, αλλά να έχει χρονικό ορίζοντα ο οποίος καλύπτει όλο τον κύκλο ζωής του υλικού. Αυτό έχει ως επακόλουθο την βιομηχανική εμπλοκή σε όλες τις παραγωγικές διαδικασίες των νέων οπλικών συστημάτων, δηλαδή στις φάσεις της ανάπτυξης, παραγωγής, ελέγχου και πιστοποίησης, συντήρησης καθώς και στις διάφορες φάσεις εξέλιξής τους, όπως οι τροποποιήσεις, βελτιώσεις και αναβαθμίσεις. Σε αυτή την περίπτωση καθοριστικός παράγοντας είναι η έγκαιρη λήψη απόφασης για τη συμμετοχή της χώρας στην παραγωγική διαδικασία του οπλικού συστήματος στα πλαίσια Διακρατικών Συμφωνιών.

Παράλληλα θα μπορεί να καλύψει τον ευρύτερο στόχο στο διεθνές περιβάλλον, αυτόν της κάλυψης ομοειδών απαιτήσεων κοινών χρηστών σε διεθνές επίπεδο και επίπεδο NATO – NSPA (NAMSA), επιτυγχάνοντας έτσι συνολικά όχι μόνο μείωση εκροής συναλλάγματος για κάλυψη εγχωρίων απαιτήσεων, αλλά αύξηση του δείκτη Ελληνικής Βιομηχανικής Επιστροφής τουλάχιστον μεγαλύτερο του ένα (>1) και την εισαγωγή συναλλάγματος από το διεθνές περιβάλλον, συμβάλλοντας έτσι σημαντικά στην εθνική οικονομία και στην προσφορά εργασίας σε Ελληνικά χέρια.

Η ευρωπαϊκή οδηγία 81 / 2009, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το Ν. 3978 / 2011 δίνει την δυνατότητα στην εγχώρια αμυντική βιομηχανία, στο πλαίσιο της ασφάλειας εφοδιασμού και της ασφάλειας πληροφοριών, να αναλάβει ενεργό ρόλο στη συντήρηση των οπλικών συστημάτων των ΕΔ της χώρας.

Στο πλαίσιο των προβλέψεων του Νόμου 3978 / 2011, περί δημοσίων συμβάσεων Έργων, Υπηρεσιών και Προμηθειών στους τομείς της Άμυνας και της Ασφάλειας – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2009/81/EK – Ρύθμιση θεμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, η Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία μπορεί να

αποτελέσει από κοινού με το ΥΠΕΘΑ, στο πλαίσιο της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής - ΕΑΒΣ :

- Τον πυρήνα για την εγκαθίδρυση και διατήρηση μιας εγχώριας Τεχνολογικής – Βιομηχανικής βάσης, συμπεριλαμβανομένων μέτρων, που αφορούν σε έρευνα και ανάπτυξη, σε συγκεκριμένους στρατηγικούς τομείς Άμυνας και Ασφάλειας.

- Ένα αξιόπιστο φορέα της χώρας, ως πιστοποιημένη εγχώρια Τεχνολογική Βιομηχανική Βάση του ΥΠΕΘΑ, για τη συμμετοχή του σε Διακρατικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΔΟΠΕΑΣ), σε συνεργασία με άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή/και διεθνών οργανισμών ή υπηρεσιών της, όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EDA) και το NATO στο πλαίσιο της νέας κουλτούρας συνεργασίας των χωρών μελών του, που αντιπροσωπεύει ο όρος " ΕΞΥΠΙΝΗ ΑΜΥΝΑ ", για να αναπτύξουν νέο αμυντικό εξοπλισμό από κοινού, με στόχο την εξέλιξη νέων Τεχνολογιών και την αντιμετώπιση του υψηλού κόστους έρευνας και ανάπτυξης πολυσύνθετων οπλικών συστημάτων.

ΠΗΓΕΣ

Νόμος Ν. 3978 / 2011

Νόμος Ν. 2919 / 2001

Ευρωπαϊκή Οδηγία 2009/81/EK

NSPA - NAMSA . www.nspa.nato.int

Hellenic Aerospace & Defense Industries Group. www.aerospace-defense.gr

ΥΠΕΘΑ για Προγράμματα ΕΜΠΑΕ. www.mod.mil.gr

Επιτροπής Άμυνας της Βουλής www.hellenicparliament.gr

Εξοπλισμός και Οροφές Οπλικών Συστημάτων. www.ellinikos-stratos.com